

Jógvan Sundstein

sjónarmið

Vinnulívs- kreppan

Sosialurinn hevur biðið meg vegna Fólkaflakkin skriva eitt sindur um ta búskaparligu kreppu, sum vit í lóguni eru í.

Fyrst eiga vit at gera okkum púra greitt, at kreppan, sum leikar á, er ein rentabilitetskreppa í okkara primervinnu, fiskiskipafloktanum. Ti má hon loysast við fyrst og fremst at hjálpa hesi vinnu, annars vil hon, um hendan vinnan gongur undan, breiða seg til restina av samfelagnum.

Orsökini til kreppuna

Orsøkirnar til kreppuna eru fyrst og fremst tær, nevniliga hækkingar av útreiðsluðini hjá vinnuni vegna altjóða pris-hækkingar, fyrst og fremst oljuprís-hækkingar, og síðan at fiskapris-hækkingarnar ikki hava verið samsvarandi hesum, og at møguleikar fyrri alternativum veiðum og fiskanøgðum

ikkilongur eru til staðar.

Støðan er tí verri nú, enn hon áður hevur verið, tá ið vit kundu fiska okkum burtur úr kreppum.

Hvørjar eru so loysnirnar?

Fyrst má sigast, at onginn patentloysn finst. Um so var, var bara at føra hana íggjøgnum, ongan-tíð ov skjótt. Men har-fyri eigur ein ikki at upp-geva vónirnar.

Tað hevur verið sagt, at tær goðu tíðirnar vit hava havt, skuldu givið okkum møguleika fyrri at klára tær núverandi niðurgangstíðirnar. Og tað er eisini júst tí, vit hóast alt hava møguleika fyrri hesum. Í teimum goðu tíðunum, vit hava havt, hevur verið furdur ein politikkur við relativt litlum ella ongun vøkstri í almennu nýtsluni, burtursæð frá at stuðul-in til fiskivinnuna sein-

asta árið er óktur nakað. Hinvegin eru stórar upp-sparingar og íleggingar farnar fram, serliga á privata sektorinum, ikki minst innan veiðufloktan. Hetta ger, at vit hava ein væl útbúnan veiðu-flota, men samstundis krevst at hesar stóru íløgur forrenta seg, og at tað er júst okkara stóra vandamál.

Stuttfreistað loysn

Fyri at loysa spurningin uppá longri sikt er tí avgerandi neyðugt fyrst at hjálpa floktanum við teim heilt átroðkandi trupulleikunum. Hetta gerst einans við, at út-vega nokurlunda lagalig lán til floktan til at av-loysa tað akuttu skuldina hjá skipunum til lánistovnar og kreditorar. Sjálvst um hesi lán verða upptikin uttan-lands, ókir tað ikki uttanlanda skuldina

munandi, tí fyrri ein stóran part er tað uttan-landsskuldin, sum verður goldin við hesum saneringslánum.

Landsstýrið er tí í ferð við at kanna hendan spurning, og má hetta vera avgreitt áðrenn jól.

Langfreistaðar loysnir

Av teimum loysnum, sum hava nakað longri freist er endurskoðanin av studningsskipanun-um til fiskaprisirnar, og er her hugsað bæði um feskfiskastudningin og idnaðarstudningin. Hendan freistin er tó bert til 31. januar 1980, tá ið núverandi fyrribils-skipan fer úr gildi.

Viðari skal viðmerk-jast at øll framtíðarloysn byggir á, at eksportpris-ir okkara sum frálíður hækka nakað.

Uppá uppaftur longri sikt verður allur fiski-vinnustrukturur okkara framhaldandi at verða

viðgjørdur. Vónandi verður enn eina tíð nakað av fjarleiðum at royna á, men umlegging av veiðumynstrinum, við møgulegum útskiftanum, umbygg-ingum og nýbyggingum av skipum má fara fram.

Alt ið kann økja okk-ara framleiðsluvirði av fiski, verður at stuðla og harundir eisini at finna nýggjar leiðir, nýggj fiskasløg og nýggj pro-dukter.

Í hesum sambandi er eisini vert at nevna møguleikan fyrri fiskaal-ing og stórri framleiðslu av laks og silum.

Áðrar leiðir

Fiskiavmarkingarnar gera, at traditionella framleiðsla okkara kemur at stagnera í øllum for-um, hvat ið nøgd við-vikur. Umlegging til aðrar vinnugreinar, her-undir fyrst og fremst øk-ing av landbúnaðarfram-leiðslu og idnaðarfram-

leiðslu, kemur tí frá politiskar síðu, at njóta enn stórri frama enn hig-artil.

Kostnaðar-væksturin

Sum áður nevnt er ein stór orsök til núverandi kreppuna tær stóru pris-hækkingarnar á olju. Hendan hækking og fleiri herav fylgjandi koma uttanifrá, men júst tí hevur tað stóran týðning, at vit royna at forða fyrri hesum hækkingum við nýtslu av øðrum orkukeldum, og at vit gera alt ið gerast kann fyrri at minka um egnan prís-vækstur. Eitt fyrirbrigdi ið beinanvegin nú má verða tikið til við-gjørðar og broytt, er tann núverandi skipanin, sum ger at toll- og avgjalds-hækkingar verða inn-roknaðar í pristalið, og harvið ókir samfelags-kostnaðin.

Jógvan Sundstein

SMS kann metast at vera ein investering, sum við eitt tak hevur økt um handilskapasitetin í Havn. Flestu munnu halda at ein tilk stórin-vestering var óneyðug. Og fyrri handlarnar í SMS er investeringin so mikið stór, sum kann lokka fólk niðan er neyðugt, í vón um at solan verður somikið stór, at húsaleigan til at forrenta hesa stóru investering kann dragast heim.

Nú er tað púra greitt at FK tók rætta avgerð, ikki at fara upp í SMS. Vit høvdu ongantíð kunnað góðtikið at virka undir

tilikum umstøðum, hvørki fíggjarliga, og serliga ikki handilsliga, har okkara politikkur er, at so lítið sum møgulegt av útreiðsl-um skal tyngja vørupris-in.

Sum onkur hevur orðað tað: Limirnir í FK hava biðið stjórnina skipa fyrri einum handli, ikki fyrri einum tívili...

Kjartan Hoydal

FK og SMS

Tá eg hoyrði orðaskiftið millum Hans Mortensen og meg sjálfan í Miðdepl-inum í Útvarpinum friggjakvöldið, var eg varur við at eg ikki rættaði nakað sum varð sagt um FK og SMS.

Fyri at vísa, at m.a. FK hevði góðtikið SMS projektið segði Hans Morten-sen, at FK hevði havt ein leigusáttmála við SMS, undirskrivaður av allari stjórnini.

Longu 1-2 ár eftir at FK hevði latið upp í nýggjum

húsum niðri í Dr. Jakob-sensgøtu var tað greitt, at har var ov trøngt, og at okkurt mátti gerast.

Trapputroðin var tá út-løgd til handilsbygging, og vit søktu tí um grund-stykkir har. Kommunan hevði aðrar ætlanir, og p/f SMS fekk øll rættindi til Trapputroðna, sum í veru-leikanum var einasta brúkliga øki innan táver-andi kommunumark.

FK kannaði so, um ein møguleiki var at finna eina loysn upp á helis-

trupulleikar í samband við hetta projekt, men ein bindandi leigusáttmáli var ongantíð inngingin, og tað var meira av neyð enn av hugi, at vit fóru inn í hesar samráðingar av nógvum orsøkum, sum tað verður ov drúgt at fara at umrøða her. So fekk eg ikki sagt tað greitt, í sendingini, so hevur í hesum ikki ligið nokur prinsippstøða hjá FK um SMS-projektið.

Tað sum síðani er hent, hevur bert undirstrikað hetta.